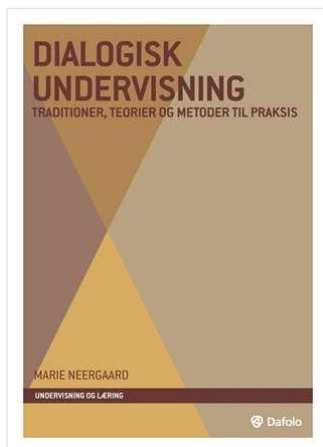

Vil dialogisk undervisning skabe en ny didaktisk revolution?

Af: Helge Christiansen

Forfatteren giver i denne bog et overblik over forskellige tendenser og perspektiver på den dialogiske undervisning, men der mangler stillingtagen til de mange undertiden modstridende tendenser.

Dialogisk pædagogik er en ny trend i den pædagogiske debat. Og forfatteren er helt klar i mælet, når hun begrundet vigtigheden af en højere grad af dialogisk undervisning: Dialogen er nødvendig for elevernes neurologiske og psykologiske udvikling. Den har en kommunikativ begrundelse i en verden, hvor vi tror, vi forstår, hvad andre siger, men hvor en dybere forståelse kun opstår gennem dialog. Den er afgørende for at udvikle og bevare vores demokrati, og for at vi kan leve i et kulturelt fællesskab. Endelig er den vigtig i en verden, hvor sociale medier og mulighederne for fake news spiller en stadigt større rolle.

Vi får et glimrende overblik over de mange traditioner og teorier, der ligger til grund for den dialogiske undervisning. Blandt det fundament, dialogisk pædagogik bygger på, nævnes Sokrates og Platon, den grundtvigske tradition og Grundtvigs fremhævelse af det levende mundtlige ord, som skal oplyse, oplyse og opvække ikke kun de lærde, men hele folket. Via Hal Kocks forsvar for demokratiet, Løgstrups fænomenologiske tilgang, Holger Henriksens samtals mulighed når vi frem til Habermas' herredømmefri samtale.

Det første grundtvigske spor glider over i en russisk opfattelse af dialog. Bakhtins flerstemmighed og opfattelse af dialogen som et universelt eksistentielt vilkår og Vygotskijs teorier om den nærmeste udviklingszone og sprogets og dialogens centrale rolle i begrebsdannelsen og den sociale udvikling fører over i en socialkonstruktivisme, der munder ud i nordmanden Olga Dysthes flerstemmige klasserum.

Den tredje hovedstrømning er en amerikansk tradition blandt andet repræsenteret ved John Dewy og Herbert George Mead, hvor det at gøre sig erfaringer og handle og reflektere over erfaringerne er i centrum. En handlingsorienteret pragmatisme, som lægger vægt på undervisningens nytte – og

anvendelsesværdi.

Det fjerde spor i dette overblik er den empiriske forskning om dialogisk undervisning, som er blomstret op i de sidste årtier. Forfatteren mener, at vi godt kan bruge denne forsknings resultater, selv om den hovedsageligt foregår i en angelsaksisk kultur. Det gennemgående træk i denne forskning er begreberne "klare mål" og "dialogisk feedback". Denne form for feedback er formativ og foregår ved, at lærere og elever gensidigt får samstemt deres opfattelse i en dialog. Desuden er "selvregulering", "synlig læring" og "metakognition" centralt. Eleverne skal kunne reflektere over deres egen læring og lære at styre den.

Gennemgående er også det synspunkt, at udviklingen går så hurtigt, at indhold forældes i en sådan takt, at eleverne skal lære at lære, at styre deres egen læringsproces og samarbejde med andre om det. Der henvises blandt andet til "Firedimensional uddannelse. Kompetencer til at lykkes i det 21. århundrede", som er en slags OECD-programerklæring for udvikling af undervisning frem til 2030. Denne skildring af alt det, man kan nå frem til ved at følge OECD's råd om, hvilke kompetencer der er brug for i det 21. århundrede, virker meget luftig, lidet konkret og forudsiger en udvikling, ingen kan være sikker på.

I afsnittet om den empiriske forskning peges der på en lang række forhold, som kunne blive bedre i samværet i klassen - også i Danmark. Det gælder både feedback, kommunikation og dialog. Der er mange forskningsresultater, som kan overføres til danske forhold og være en inspiration for danske lærere. Jeg synes imidlertid, at begrebet "dialogisk undervisning" i slutningen af bogen bliver mere og mere bredt og diffust, og beskrivelsen af empirisk forskning i nogle af bogens afsnit virker på mig som et udtryk for den angelsaksiske læringsstyring, som vi i forbindelse med skolereformen tog afstand fra. Jeg mangler, at forfatteren forholder sig til sine kilder. Hun afstår i en epilog bevidst fra at tage stilling til de teorier, hun har beskrevet, selv om hun side 31 skriver: "Derfor må evidensbaserede metoder aldrig anvendes isoleret fra etiske og holdningsmæssige refleksioner".

Jeg savner desuden en konkretisering af, hvad "dialog" vil sige i en dansk praksis. For mig at se er hele vores kulturelle baggrund og indholdet i fagene ikke kun noget, man kan vifte af, med henvisning til at det bliver forældet om ti år. Det er det, vi har at forholde os til her og nu, og en alt for overvældende selvrefleksion skal ikke blokere for oplevelser af undervisningens faglige indhold.

Den dialogiske samtale rummer mange kvaliteter, og i bogen er der megen inspiration at hente til en bedre dialog i klasserummet. Men jeg mangler forfatterens bud på, hvordan man praktiserer denne dialog i en klasse med 28 elever i Danmark og inden for den danske skoletradition.

Fakta

Titel	Dialogisk undervisning
Forfatter	Marie Neergaard
Pris	299
Sider	254
Forlag	Dafolo